

Till
Länsstyrelsen i Stockholms län
Sociala enheten
Eva Stoor Karlberg, Margit Markgren, Johan Pehrsson
Box 22067
104 22 Stockholm

Slutrapport för Projekt FarstaSteget 1 maj 2008– 30 april 2009

Boendeprojektet FarstaSteget har genomförts i projektform under ett år. Många hemlösa har under projektåret fått chansen till ett bättre boende. Verksamheten har förberetts, startat och bedrivits enligt projektplanen. En viktig del i verksamheten är personalens flexibla arbetssätt och den goda samverkan som arbetats fram. Med denna grund har verksamheten kunnat fortsätta efter projektiden.

Gudrun Steen projektledare
Annika Portström-Ullvin enhetschef enheten för vuxna/soc psyk
Bosse Dannert utredare loF

PROJEKTET I DET INLEDANDE SKEDET

Bakgrund till projektet

Hemlösheten i Farsta har under lång tid varit, och är fortfarande, omfattande, vilket har uppmärksammats vid inventeringar. De som inte klarar av kraven för de boenden som erbjuds, har svårigheter att komma vidare och få ett mer ordnat boende.

De många hemlösa som hänvisats till härbärgen har inte förmått förändra sin dåliga boendesituation. De blir kvar i tillfälliga, bristfälliga lösningar, vilket också medför stora svårigheter för den som har en missbruksproblematik och vill göra något åt den.

Ett bättre stöd med mer varierat utbud av boende för hemlösa behövs. Farsta stadsdelsförvaltning har sedan 1990-talet erbjudit lägenheter i en boendenhet för den som kunna visa sex månaders drogfrihet. Detta erbjudande har för många inneburit ett för stort steg från situationen som hemlös.

En idé om att ett trappstegsboende i olika nivåer eller ”steg” skulle kunna vara en framgångsrik väg, framfördes. Idén diskuterades ingående och ledde sedan till en ansökan om projektmedel. Det behöver läggas till ett *första* steg med introduktionsboende där kraven på nykterhet är lägre. På ett *andra*, nu befintligt steg, kan de boende, med stöd, förbereda sig för det *tredje* steget, boende i försökslägenhet. Det första steget ska också vara en möjlighet att fånga upp dem som tagit ett återfall under boendetiden på det andra steget. De ska sedan ges möjlighet att, efter uppvisad nykterhet, återkomma till det tidigare trappsteget.

Syfte

- Ett erbjudande av nya former för boende och vård.
- Hemlösa ges möjlighet till boende i tre nivåer för ett mer stadigvarande boende
- Ny hemlöshet motverkas. Ett kvalificerat boendestöd ges.
- De boende förbereds för boende i försökslägenhet.
- De lokala fördelarna med tillitsfulla relationer på hemmaplan utnyttjas.
- Verksamheten integreras med vuxenhetens ordinarie verksamhet.

Målgrupp

Målgruppen är i första hand hemlösa personer med missbruksproblem som har svårigheter att på egen hand ordna ett stadigvarande boende. Målgruppen finns bland personer som bor på härbärke eller i annan tillfällig boendeform, bland dem som inte klarat ett boende med högre krav. Målgruppen finns bland besökare till dagverksamheten Porten.

Projektets genomförande

Projektet startade den 1 maj 2008. Förutom att personal skulle anställas och introduceras, måste också lägenheter till verksamheten göras tillgängliga och iordningställas. Detta pågick under vintern och våren 2008 och blev klart i juni. FarstaSteget disponerade då en hel trappuppgång med 33 lägenheter, varav 29 skulle användas till de boende. Även caféet renoverades. En del av arbetet utfördes av förvaltningens egen arbetsträningsverksamhet. Ett nära och bra samarbete med Hotellhem utvecklades. De två nivåerna inom FarstaSteget fick namnen *FörstaSteget* och *AndraSteget*.

Rekryteringen av boende

Lägenheterna på FörstaSteget kunde fyllas ganska snabbt. Rekryteringen gjordes genom vuxenhetens utredande socialsekreterare. Många av de boende hade haft kontakt med förvaltningens dagverksamhet Porten och den vägen motiverats till att ordna sitt boende. På FörstaSteget hade också några av de boende inom AndraSteget som tagit ett återfall, erbjudits plats. Inflyttningen planerades ske successivt. Men då det fanns ett mycket stort behov att snarast utnyttja alla lägenheter, blev förloppet ändå ganska snabbt. Det visade sig att oron kring de boende blev relativt begränsad och med få undantag, hanterbar.

Internt samarbete

Kontakterna mellan vuxenhetens olika verksamheter har utvecklats. Introduktionen av nya boende på FörstaSteget diskuteras och omprövas efter hand. Ett remissförfarande måste vara smidigt för de utredande socialsekreterarna, samtidigt som det ska tillgodose kraven från personalen på FörstaSteget, så att den boende uppfyller kriterierna.

Handledning

Projektet har inneburit ett nytt sätt att arbeta för personalen. Målgruppen har varit mer oförutsebar än vanligt så att det ofta uppstått helt nya frågeställningar. Personalen har fått handledning, vilket har varit av stor betydelse och uppskattats av medarbetarna. Svåra frågor kring enskilda personer på framför allt FörstaSteget har kunnat redas ut.

PROJEKTETS RESULTAT

Boende inom FörstaSteget

Boendestatistiken ser under projektiden maj 2008 - april 2009 ut så här:

FörstaSteget

- 18 personer har flyttat in på FörstaSteget.
- 10 har klarat kraven i boendet
- 6 har kunnat dokumentera nykterhet under några månader och fått flytta upp till AndraSteget. Efter projektiden har fler flyttat upp.
- 8 har inte klarat kraven. Boendet har avbrutits *)
- 7 personer har flyttat ner från AndraSteget efter återfall.
- 6 har återgått till AndraSteget efter uppvisad nykterhet.

*) *Kommentar:* Detta antal bedöms som acceptabelt utifrån FörstaStegets målsättning att vara en öppen motivationsskapande möjlighet till provboende i en mer oklar situation. För en del är det svårt att under en längre tid anpassa sig, även till relativt låga krav. Ibland kan tillräcklig motivation infinna sig efter ytterligare gjorda misslyckanden.

AndraSteget

- 32 personer har bott på AndraSteget. De 21 lägenheterna har under projekttiden varit fullbelagda med få undantag.
- 8 står i kö till försökslägenhet. En del har behövt en längre tid för att bli redo för en försökslägenhet. Tiden beror också på tillgången till försökslägenheter.
- 6 har flyttat till lägenhet. Tre av dessa flyttade till försökslägenhet, en till träningslägenhet och två till lägenhet med eget kontrakt, varav en genom förtur.

Stödinsatserna för de boende

För att projektets syfte ska kunna uppnås räcker det inte med att ordna ett boende. Den som varit hemlös har många ouppklarade problem. För att boendesituationen ska stabiliseras krävs att den boende förändrar sin livssituation och sitt sätt att hantera den. Denna förändring förutsätter att ett bra stöd ges. Det är mycket betydelsefullt att sysselsättning finns för att dagarna ska få en bra struktur. De som har svåra missbruksproblem behöver någon form av behandling. Projektet har gett och förmedlat insatser, både i form av dagligt stöd och mer strukturerade insatser.

Personalens stödjande arbete

Varje person som flyttat in har fått en *kontaktperson* inom personalen. En andra person har också funnits, som back-up när kontaktpersonen inte varit tillgänglig. Inom personalen finns behandlingskompetens. Stödet som har getts är därför en kombination av boendestöd och ett motiverande förändringsarbete. Personalen är utbildad i metoden MI (Motivational Interviewing) och har bl a använt metodens dramaövningar kring värderingar. Det nära samarbete med förvaltningens övriga öppenvård har utnyttjats.

Strukturerade insatser, behandling och sysselsättning

Förutom det dagliga stödet har andra insatser erbjudits:

FörstaSteget

- 5 av de boende på FörstaSteget har deltagit i behandling.
- 3 har deltagit i arbetstränande sysselsättning.

AndraSteget

- 13 av de boende på AndraSteget har deltagit i behandling
- 10 har deltagit i arbetstränande sysselsättning.

Behandling har getts av:

Den egna öppenvårdens CRA-behandling, Pelaren (AA-behandling) och Metamina (ADHD-problematik). Sju personer har fått behandling genom psykiatrin. Fem personer får Subutex-behandling.

Konsumentrådgivare och budgetrådgivare har kommit till FörstaSteget och informerat och gett råd och stöd. Även personalen har medverkat till skuldrådgivning och planerat avbetalning av skulder, främst hyresskulder.

Sysselsättning som har ordnats är:

Köksarbete i Café FarstaSteget, städning i dagverksamheten Porten, Farsta Arbetslag, köksarbete på servicehuset Edö, Äldreboendet Postiljonen, EMMA-verksamheten, Möjligheternas Hus, köksarbete hos Krinolinen, Frälsningsarmén, Nobba Brass och Nubbe, Fontänhuset Sköndal, Fountain House Södermalm och praktik hos Mariedalslänkarna.

Caféverksamheten

För att utveckla stadsdelsförvaltningens boende påbörjades även en utveckling av caféverksamheten inom Hotellhem. De boende inom FarstaSteget befinner sig ofta i en situation där de kan behöva visst stöd för en ordnad mathållning. Boende inom Hotellhem och Hotellhems särskilda stödboende har också stort behov av att på ett lätt sätt kunna få färdiglagad mat. Caféet har renoverats i samarbete mellan stadsdelsförvaltningen och Hotellhem. I caféet har förvaltningen även anordnat arbetsträning och praktik för personer som är i behov av detta inom ramen för sin rehabilitering.

De boende och personalen har samlats varje vecka till fredagsfika. Husmöten med alla boende och personal har hållits en eftermiddag i månaden. Tisdagsfrukost innebär att några av de boende och en i personalen har bakat matbröd, som sedan har serverats. Drygt 10 av de boende har brukat delta.

Friskvård och fritidsaktiviteter Planering har gjorts individuellt.

- Långa promenader, en förmiddag varje vecka
- Avspänningsövningar.
- Pingis, biljard, fisketur, bowling och qi-gong.
- Aktiviteter genom NBN (Nobba Brass och Nubbe). Kontakt med Convictus och Mariedalslänkarna.

Samarbetet med Hotellhem, Porten och kyrkan

Det nära samarbetet med Hotellhem har varit en viktig del i verksamheten, liksom samarbetet med Porten. Porten har successivt fått en allt större och stadigare krets av besökare, även från andra stadsdelar. Förvaltningens samarbete med kyrkans verksamhet KORNET har varit mycket positivt.

Information

Information om verksamheten har förmedlats till klienterna främst genom Vuxenenheten och dagverksamheten Portern. En informationsbroschyr nya boende och andra intresserade har tagits fram.

Samarbete i Söderort

Verksamheten ingår tillsammans med de närliggande förvaltningarnas verksamheter i ett samlat utbud för stadsdelarna Skarpnäck, Årsta-Enskede-Vantör och Farsta.

Intresset för varandras verksamheter är stort och ger underlag för fortsatt utveckling av samarbete i Söderort.

Sammanfattande kommentar om projekt FarstaSteget

Verksamheten FarstaSteget har fungerat mycket bra och uppfyllt projektet syfte och mål.

Grundläggande för utvecklingen av verksamheten har varit:

- Hemlösa har fått en möjlighet till boende innan andra problem är lösta
- Ett individuellt stöd byggt på tillitsfulla relationer har erbjudits varje boende.
- När personalen och de boende har lärt känna varandra har trivseln ökat.
- En förbättring av boendesituationen har uppnåtts genom att boendet kombinerats med andra insatser. Behandling och framför allt sysselsättning har varit en viktig del i att de boendes livssituation kunnat förändras.

Eftersom det handlar om en mycket utsatt målgrupp är verksamheten inte problemfri. Det är mycket viktigt vid rekryteringen av nya boende att hela tiden se till att upprätthålla en fungerande balans mellan dels ett vårdande och omhändertagande förhållningssätt och dels ett aktiverande stöd att komma vidare i boendekedjan. Det förutsätter att rekryteringen är balanserad så att minst hälften av de boende har en sannolik möjlighet att kunna komma vidare.

Verksamheten FarstaSteget är uppskattad och har omnämnts i förvaltningens uppföljningsredovisningar som ett gott exempel på bra insatser på hemmaplan. När nu Stockholms socialborgarråd valt att pröva en modell för att ge hemlösa ett boende innan andra problem är lösta, ser vi att vi ligger väl med i utvecklingen av metoder inom detta område.

Kostnader under projektåret

När verksamheten kommit igång har den blivit ett bättre alternativ än andra dyrare boenden där det i många fall saknas insatser för att stödja de boende i riktning mot ett eget boende.

Kostnader 2008-05-01 – 2009-04-30

tkr

Moms ingår inte i någon av kostnaderna.

Löner	3 262
Lokalhyror, övrig drift	290
Inventarier, inkl IT	308
Utbildning, handledning	93
Administration	117
Aktiviteter, kost, övrigt	696
Summa	4 764

Beviljade projektmedel

2 400